

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Любомир Кавалджиев

ОТНОСНО

дисертациония труд

**„Обучение по електронни музикални клавишни инструменти,
за провеждане на певческата дейност в урока по музика”**

на Маргарит Русев Русев,

представена за защита в ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„НЕОФИТ РИЛСКИ” – БЛАГОЕВГРАД, ФАКУЛТЕТ ПО ИЗКУСТВОТА,
КАТЕДРА „МУЗИКА” за присъждане на образователна и научна степен
„доктор” в професионално направление 1.3.: Педагогика на обучението
по музика.

Предоставеният дисертационен труд е в обем от 198 стандартни страници. От тях 164 са основен текст, 3 - речник, 4 – литература и 27 страници приложения. В рамките на изложението са включени 3 фигури, 14 диаграми, 22 таблици, 8 графики и 12 нотни примера. Използваната литература съдържа общо 57 източника на кирилица и латиница, от които 13 интернет източници..

Трудът е структуриран в увод, 3 глави, заключение, приложения, речник и списък на използваната литература.

Още при първоначален прочит на предлаганата от Маргарит Русев дисертация прави благоприятно впечатление следното:

1. Текстът е логично структуриран и достатъчен по обем.
2. Авторът изключително добре познава наличната литература по въпроса и прави обширен обзор по нея, както и анализ съчетан с критично отношение към някои от източниците.
3. Много актуалната тематика за клавишните електронни музикални инструменти е успешно разграничена от важната и неизследвана у нас проблематика, а именно използването им като акомпанимент на пеене в процеса на съвременното обучение по музика.
4. Цялата дисертация показва недвусмислено, че авторът притежава голям личен практически опит и умения в използването на

клавишните електронни инструменти и прилагането им в процеса и методите на обучение.

5. Особен принос представлява изработването на модели за акомпаниране на българско фолклорно пеене и специално – успешното решаване на трудната задача за овладяване на неравноделната метроритмика на нашия музикален фолклор.

След по-подробен анализ на дисертацията може да се посочат някои важни особености и постижения в нея.

Темата „Обучение по електронни музикални клавишни инструменти, за провеждане на певческата дейност в урока по музика” е изключително актуална и необходима точно в този момент на протичащите процеси на осъвременяване и оптимизиране на образованието. Предимствата на електронния музикален инструментариум отдавна са всеизвестни, а в частност електронните музикални клавишни инструменти от много години са се наложили, като основно средство за композиране, аранжиране и изпълнение на музика, заради огромната им функционалност и възможности, които предлагат. Неотложната необходимост от преодоляването на технологичното изоставане в сферата на образованието, определя именно тази актуалност на проблема.

В увода много ясно е обоснована необходимостта от разработването на проблема. В него ясно и точно са формулирани целта, задачите, обекта, предмета, което дава яснота на целия труд.

В първа глава е прецизирана професионалната терминология и е направена подробна характеристика на популярните и достъпни за потребителите съвременни електронни музикални клавишни инструменти, като условно са класифицирани различните видове и категории. Това е подкрепено с нагледно представяне, чрез схема, което улеснява възприемането. В края на главата са изведени изводи, в които се систематизира основното съдържание на тази глава от труда. Те помагат на тези, които се интересуват от тази информация бързо да се ориентират в актуалното състояние на съвременния електронен клавишен инструментариум.

Втората глава разглежда певческата дейност и използването на клавишни инструменти. Особено ценното в нея е прегледа на съществуващите методики за провеждането на обучението по електронни музикални клавишни инструменти. Критично са изведени положителните страни на всяка една от тях, съобразно естествените промени, които се налагат от бързото развитие на електронните технологии. Отново, като положително явление мога да посоча дефинирането на основни изводи, свързани с развитието на методиката, именно от гледана точка на съвременното техническо развитие. Подробно е разгледана певческата дейност с нейното съдържание и специфика в общообразователното училище. Много ценни са изведените идеи за обогатяване на изготвената в настоящия труд методика. Такива са: необходимостта от актуализиране на информацията за техническото устройство и функционалността на електронния инструментариум; направената характеристика на електронен инструмент, който е най-подходящ именно за работа в училище; посочена е нуждата от въвеждане на нови, специфични за електронния инструмент партитурни означения; необходимостта от придобиване на базови звукорежисьорски компетенции; търсенето на възможно най-широк обхват на използваната терминология от областта на дигиталните технологии; за разработване на технология за работа с български народни песни.

Същинската творчески център на дисертацията се осъществява в третата глава. В нея са представени подробно и е разработена експериментална методика за обучение с електронни музикални клавишни инструменти и са обсъдени резултатите получени от изследването на трите групи участници в експеримента (студенти, учители и ученици). Направена е техническа и функционална характеристика на електронни музикални клавишни инструменти, които са най-подходящи за провеждане на певческата дейност. В тази глава докторантът извежда компетенциите необходими на учителя по музика да провежда успешно певческата дейност чрез използване на електронен клавишен инструмент. Такива са от една страна общите компетенции, в които са включени теоретичните, клавирни и певчески

знания и умения, които са вече придобити при традиционното музикално обучение. От друга страна са дефинирани и специфични компетенции определени от новия инструментариум, които включват компетенциите по устройството (хардуера) и принципа на функциониране на инструмента; компетенциите по потребителския интерфейс; звукорежисьорските компетенции; специфичните клавирни компетенции.

От проведеният експеримент е видно, че приложената методика е работеща и дава резултати. Чрез прилагането на подходящ изследователски инструментариум се установява, че в резултат от обучението по експерименталната технология студентите са придобили голямата част от необходимите компетенции за провеждане на певческата дейност с електронен музикален клавишен инструмент. Данните от проведеното изследване показват, че използването на електронен музикален клавишен инструмент при осъществяване на певческата дейност в урока по музика е високоефективно за цялостния учебния процес по дисциплината „Музика” в общообразователното училище и се изразява в комплексно развиване на музикалните способности у учениците. Констатирано е, че практическата употреба на този тип инструментариум в час повишава значително интереса и вниманието на учениците към него. От една страна се доказва, че електронния клавиш е необходимият музикален инструмент, чрез който певческата дейност да се провежда в условията на отговаряща на съвременното звукова среда, а от друга - се посочва необходимостта от подготвени кадри, които успешно да използват електронните инструменти в учебния процес по музика в общообразователното училище.

От представения научен труд могат да се изведат много приноси моменти, но аз ще насоча вниманието ви към някои основни моменти които по мое мнение са необходими и достатъчни за придобиването на образователната и научна степен „Доктор”.

В теоретичен план докторантът обогатява теорията за методиките за обучение по електронни музикални клавишни инструменти. Особено полезно за бъдещите изследователи на този проблем е представения подробен преглед на съществуващи до този момент методики. Друга

ценност на настоящата научна разработка е направеният професионален анализ на актуалното състояние и ситуацията при масово произвежданите електронни музикални клавишни инструменти, както и изготвения условен модел на дефиниране на този тип инструментариум по категории и видове. Разработената технология за обучение на учители по музика за използване на електронни инструменти в урока по музика и конкретно при провеждане на певческата дейност, обогатява съществуващите методики за обучение с този инструментариум.

Като особено ценна част на труда мога да посоча приносите за практиката. Ценен принос е направената техническа спецификация на електронните клавишни музикални инструменти, които са най-подходящи от практична гледна точка за използване от учителя по музика в общообразователното училище. В теоретичната част се вижда че разновидностите на тези инструменти са твърде много и за това когато трябва да се избира музикален инструмент за работа в училище, трябва да има яснота за основните характеристики на инструмента, които го правят най- подходящ за училището.

Практическа ценност е въведеният модел за означения в нотния запис за електронните инструменти, оптимизиран за да улесни работата на учителя с нотния материал. Впечатление прави, че при този модел означенията могат да варират според марката и модела на електронния инструмент, като целта е знаците да са съобразени с конкретния инструмент, който ще се използва от учителя в клас.

В повечето предлагани на пазара електронни музикални клавишни инструменти липсват стилове за автоматичен акомпанимент, подходящи за съпровод на български народни песни в неравноделни размери, с които България се гордее. Маргарит Русев разработва и прилага съответните интерактивни стилови модели, които студентите ще ползват в работата си.

Изведени са и ценни препоръки към практиката.

Прави впечатление, че трудът се възприема и се чете леко, въпреки че разглежда проблем, в който има много сложна терминология. Стилът на изложение е ясен, научен, с използване на прецизно уточнена

терминология. Структуриран е много добре, което се вижда още от съдържанието и това също улеснява възприемането му.

Представеният труд провокира у мен следните въпроси:

Защо е нужно технологията за обучение по електронни музикални клавишни инструменти да бъде отделена от общото обучение по електронни музикални технологии като цяло, предвид това, че терминологията е идентична? В този ред на мисли, какво отличава работата със система от клавиатура - MIDI контролер (без интегрирани инструментални звуци) свързана с компютър и съответния софтуерен синтезатор/семплер от работата с отделен електронен музикален клавишен инструмент?

От гледна точка на бързото развитие на електронните технологии, дали проблема, който разглежда настоящата дисертация не губи давност много бързо?

Би могло също да се отдели повече внимание на съчетанието: електронен клавишен контролер (МИДИ клавиатура) плюс софтуерен синтезатор в персоналния компютър, което е особено достъпно за ползване и дава големи възможности за обучение и експериментиране със звуци, както на учителите, така и на курсистите обхванати в обучението.

Като цяло предложения за обсъждане текст по съдържание и начин на разработка отговаря на изискванията за получаване на докторска степен и по мое мнение напълно заслужава тя да му бъде присъдена.

София, 4.02.2014

Рецензент:

(Доц. д-р Л. Кавалджиев)